

2. Звіт про фінансову стабільність (НБУ, червень 2018 р.). URL: https://bank.gov.ua/control/uk/publish/category?cat_id=32236491 (дата звернення: 18.11.2018 р.).
3. Статистичний збірник Державної служби статистики України «Самооцінка домогосподарствами України рівня своїх доходів» (за даними вибіркового опитування домогосподарств у січні 2018 року). DOI: http://www.ukrstat.gov.ua/druk/publicat/Arhiv_u/17/Arch_sdrd_zb.htm.
4. Юрій С.І., Кізима Т.О. Фінанси домогосподарств: теоретичні підходи та трактування сутності. Фінанси України. 2008. №8. С. 3–10.

Остріщенко Юлія Вікторівна

*Канд. екон. наук, експерт з питань бюджетування на місцевому рівні
Проекту "ЄС для підсилення державних фінансових
систем місцевих урядів" LOGICA*

РЕАЛІЗАЦІЯ В УКРАЇНІ МІЖНАРОДНИХ ПРОЕКТІВ ЩОДО ПІДТРИМКИ ДЕЦЕНТРАЛІЗАЦІЇ

Сильне та ефективне управління державними фінансами є ключовою умовою сталого економічного зростання та ефективного надання державних послуг. Консолідована та узгоджена середньострокова програма реформ та ефективні механізми реалізації – необхідні інструменти вирішення проблем макроекономічної стабілізації та, в кінцевому рахунку, забезпечення макроекономічної стабільності. Ефективне управління державними фінансами є основою для реалізації державної політики та досягнення цілей стратегічного розвитку шляхом підтримки загальної бюджетної дисципліни, стратегічного та ефективного розподілу бюджетних коштів, надання якісних суспільних послуг.

Однією із складових комплексної реформи управління державними фінансами є реформа децентралізації, започаткована в Україні у 2014 році. Фіскальна децентралізація є ключовим елементом такої реформи. В основі реформи – децентралізація влади і суттєве розширення повноважень територіальних громад, що передбачає перерозподіл завдань, повноважень і ресурсів на національному, регіональному та місцевому рівнях, підвищення фінансової самостійності місцевих бюджетів, зміцнення матеріальної та фінансової основи місцевого самоврядування.

Варто зазначити, що успішне впровадження реформи децентралізації стало можливим, зокрема, дякуючи вагомій фінансовій підтримці з боку міжнародних партнерів, урядів зарубіжних країн, міжнародних фінансових організацій. У рамках зазначеного, ряд донорів активно підтримують реформу фіскальної децентралізації в Україні, серед яких наступні:

1. *U-LEAD з Європою: Програма з розширення прав і можливостей на місцевому рівні, підзвітності та розвитку в Україні.* Це програма міжнародної технічної допомоги Європейського Союзу та його держав-членів (Данії, Естонії, Німеччини, Польщі та Швеції) для підтримки реформи децентралізації на всіх рівнях публічного управління, яка включає реалізацію заходів з посилення спроможності ключових суб'єктів на центральному, регіональному та місцевому рівнях з метою впровадження реформ регіональної політики та децентралізації, а також надання високоякісних місцевих адміністративних послуг громадянам України.

Програма складається з двох компонентів: компонент 1, за реалізацію якого відповідає GIZ, стосується передусім координації та посилення спроможності на вертикальному і горизонтальному рівнях на всій території України (від рівня громад до районного, обласного та центрального рівнів) та передбачає ряд заходів з посилення ефективності фінансового управління на рівні муніципалітетів; компонент 2, за реалізацію якого відповідає SIDA, передбачає створення ефективних центрів надання адміністративних послуг. При цьому, основна увага приділяється новим об'єднаним територіальним громадам.

2. В рамках проекту «*Підтримка децентралізації в Україні*» (DSP) уряд Швеції підтримує уряд України у проведенні реформи децентралізації шляхом надання органам місцевого самоврядування консультативної допомоги з питань здійснення покладених на них повноважень та посилення їх відповідальності. Надається консультативна, аналітична та координаційна підтримка для створення спільної та більш міцної емпіричної основи для формування фіскальної політики в трансформованій новій системі децентралізованого уряду.

3. Проект «*Розробка курсу на зміцнення місцевого самоврядування в Україні*» (PULSE) фінансується Агентством США з міжнародного розвитку (USAID) та підтримує зусилля України щодо прийняття та реалізації раціональної політики децентралізації. PULSE ставить перед собою три основні цілі: 1) забезпечення внеску органів місцевого

самоврядування у формування та реалізацію законодавства та політики у сфері децентралізації; 2) збільшення фінансових ресурсів органів місцевого самоврядування та посилення їх спроможності у сфері ефективного управління фінансами; 3) посилення спроможності ключових зацікавлених сторін (органів місцевого самоврядування, учасників бюджетного процесу тощо) виконувати нові функції, повноваження та обов'язки, обумовлені результатами реформи децентралізації. Головним виконавцем цього проекту є Асоціація міст України.

4. Проект *«Децентралізація приносить кращі результати та ефективність» (DOBRE)*, що фінансується USAID, має дві основні цілі: 1) посилити спроможність органів влади об'єднаних територіальних громад ефективно виконувати покладені на них обов'язки та надавати якісні послуги громадянам; 2) збільшити рівень залучення місцевих жителів та громадських організацій до прийняття рішень органами місцевого самоврядування. DOBRE працює в семи областях (Дніпропетровська, Івано-Франківська, Харківська, Херсонська, Кіровоградська, Миколаївська, Тернопільська) та надає безпосередню допомогу 75 об'єднаним територіальним громадам.

5. Швейцарсько-український проект *DESPRO «Підтримка децентралізації в Україні»*, який фінансується Швейцарською конфедерацією через Швейцарське бюро співробітництва (SDC) та реалізується Швейцарським центром ресурсів та консультацій з питань розвитку (Skat). Місія проекту полягає в оптимізації системи управління на місцевому/регіональному рівні та сприянні ефективному місцевому розвитку, що, в свою чергу, створить новий імпульс для демократичних процесів в Україні та надання якісних послуг на рівні громади.

6. Проект *«ЄС для підсилення державних фінансових систем місцевих урядів»*. Загальна ціль проекту – забезпечення спроможної, ефективної, прозорої та підконтрольної системи управління місцевими фінансами, досягнення стійких цілей в економіці та розвитку відповідно до урядових зобов'язань, передбачених Угодою про асоціацію між Україною та ЄС, та відповідно до Стратегії управління державними фінансами України на 2017-2020 роки.

У рамках Проекту передбачено реалізувати чотири компоненти:

– компонент 1 «Удосконалення процесу бюджетування та обліку в органах місцевого самоврядування» (має два підкомпоненти – «Модернізація системи планування і виконання місцевих бюджетів», «Модернізація системи бухгалтерського обліку в державному секторі»);

– компонент 2 «Розробка комплексної інформаційно-аналітичної системи управління плануванням та виконанням місцевих бюджетів (на основі результатів та в координації з програмою Світового Банку та ЄС “WB-EU Trust Fund”);

– компонент 3 «Кращий нагляд за управлінням місцевим боргом»;

– компонент 4 «Ефективний фінансовий контроль та зовнішній аудит на місцевому рівні».

Ключові завдання компоненту 1:

– підтримка Мінфіну у розробленні методичних рекомендацій для місцевих органів влади щодо середньострокового планування та стандартних форм документів;

– підтримка місцевих фінансових органів у розробці місцевих бюджетів на середньострокову перспективу;

– аналіз законодавства та підготовка пропозицій з удосконалення бюджетного процесу на місцевому рівні;

– підтримка розпорядників коштів у впровадженні Національних стандартів бухгалтерського обліку;

– розробка навчальних програм по бюджетному процесу и бухгалтерському обліку, проведення тренінгів для представників місцевих органів влади і спеціалістів бухгалтерських служб бюджетних закладів.

Основні завдання компоненту 2:

– розробка концепції, а також функціональних і технічних вимог до інтегрованої інформаційно-аналітичної системи управління плануванням та виконанням місцевих бюджетів (ІАС);

– тестування розробленої ІАС у пілотних регіонах, проведення тренінгів з використанням оновленої ІТ-системи, розробка та реалізація стратегії навчання.

Основні завдання компоненту 3:

– розробка методичних рекомендацій щодо управління заборгованістю на місцевому рівні (оцінювання кредитоспроможності громади, процедур надання та контролю місцевих гарантій, позик, підходів до управління ризиками);

– оптимізація обміну даними, необхідними для аналізу місцевої заборгованості і місцевих гарантій.

Основні завдання компоненту 4:

– підготовка дослідження повноважень органів державного фінансового контролю та аудиту (Державної аудиторської служби,

Рахункової палати, Державної казначейської служби) щодо контролю та аудиту місцевих бюджетів, розроблення пропозицій щодо їх перегляду;

- проведення дослідження щодо контрольних функцій місцевих фінансових органів та розроблення пропозицій щодо їх перегляду;

- надання допомоги в розробленні загальних підходів до аудиту місцевих бюджетів органами державного фінансового контролю та незалежного зовнішнього аудиту;

- розроблення пропозицій щодо створення механізмів громадського контролю за місцевими фінансами та комунальною власністю.

Бенефіціаром проекту є Міністерство фінансів України. Зацікавлені сторони: Міністерство регіонального розвитку, будівництва та житлово-комунального господарства України, Державна аудиторська служба України, Рахункова палата України, місцеві органи влади та всеукраїнські асоціації органів місцевого самоврядування.

Петрушка Олена Володимирівна

*Канд. екон. наук, старший викладач кафедри фінансів ім. С.І. Юрія
Тернопільського національного економічного університету*

ПЕРЕВАГИ ТА НЕДОЛІКИ ЗАПРОВАДЖЕННЯ ДЕРЖАВНО-ПРИВАТНОГО ПАРТНЕРСТВА У МЕДИЧНІЙ ГАЛУЗІ

Інститут партнерства державного та приватного секторів являє собою не тільки об'єднання фінансових, економічних, інтелектуальних та трудових ресурсів, а й виступає інституційно-організаційним поєднанням переваг державної публічної влади і приватного підприємницького сектору з метою вирішення суспільно важливих питань у різних сферах та галузях народного господарства. Співробітництво держави та бізнесу у медичній галузі являє собою симбіоз можливостей і ресурсів учасників, враховуючи їх сильні сторони при виконанні поставлених завдань. Ключовою функцією органів державної влади при цьому виступає реалізація публічних соціальних зобов'язань, контроль за наданням безоплатних медичних послуг для населення, а також стратегічними пріоритетами і цілями країни, програмами соціального та економічного розвитку. Для приватного сектору при реалізації проектів державно-